

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Een stage op het Hoofdkwartier der Koninklijke Luchtmacht (HKKLu)
Swinkels, B.

Citation

Swinkels, B. (2000). Een stage op het Hoofdkwartier der Koninklijke Luchtmacht (HKKLu). *Bestuurskundige Berichten*, 15(3), 8-12. Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234345>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234345>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Een stage op het Hoofdkwartier der Koninklijke Luchtmacht (HKKLu)

Bob Swinkels

Sinds 5 juni dit jaar loop ik stage op het HKKLu, wat staat voor Hoofdkwartier Koninklijke Luchtmacht. Als vierdejaars bestuurskunde, met afstudeerspecialisatie internationaal veiligheidsbeleid, voer ik hier mijn stageopdracht uit.

De organisatie

Voordat ik over mijn stage begin, zal ik eerst wat informatie geven over de organisatie waar ik werk.

Het hoofdkwartier is gehuisvest in een gigantisch pand aan de Binckhorstlaan te Den Haag. Er werken ongeveer 1300 mensen die tezamen het bestuurlijk hart van de Koninklijke Luchtmacht vormen. Binnen het hoofdkwartier zijn twee organisatie-elementen te onderscheiden: de Staf Bevelhebber der Luchtmacht (staf BDL) en de Staf Tactische Luchtmacht (staf TL).

De staf BDL, onder leiding van de Chef Staf, tevens Plaatsvervangend Bevelhebber der Luchtmacht, heeft als belangrijkste taak de belangen van de Koninklijke Luchtmacht (KLu) op lange termijn zeker te stellen. Zij zorgt ervoor dat nieuwe regelgeving van de nationale overheid, de Europese Unie of de NAVO wordt toegepast binnen de luchtmacht. Zij ontwikkelt en formuleert in dit verband beleidsvoorstellen. Tevens zorgt de staf BDL voor de contacten van de luchtmacht met buitenlandse luchtmachten.

De staf TL is verantwoordelijk voor alle operationele taken van de luchtmacht. Dit betekent dat deze staf verantwoordelijk is voor de inzet, oefeningen, opleidingen en dergelijke van de luchtmacht. De staf BDL stuurt de staf TL aan.

Beidestaven vormen tezamen het hoofdkwartier, onder leiding van de Bevelhebber der Luchtmacht (BDL). Deze staat direct onder de minister van defensie.

SIB&BB

Mijn stage loop ik bij de Afdeling Beleidsintegratie, Sectie Internationaal Beleid en

Buitenlandse Betrekkingen van de Staf BDL (staat leuk op een visitekaartje) wat wordt afgekort tot

aan mij de taak orde te scheppen

SIB&BB. Deze sectie is het Ministerie van Buitenlandse Zaken van de luchtmacht. Alle buitenlandse contacten lopen via de mensen die hier werken. Samenwerkingsverbanden met andere luchtmachten, NAVO-contacten voor zover deze betrekking hebben op de luchtmacht, kortom, alles wat met buitenlandse luchtmachten te maken heeft.

Een speciaal onderdeel van de taken van de sectie zijn de luchtmachtattachés op de Nederlandse ambassades 'in den vreemde'. Dit zijn hoge officieren die op de ambassades als militaire vertegenwoordigers van de luchtmacht de contacten met de luchtmacht van het land waar ze geplaatst zijn onderhouden. Zij zijn de ambassadeurs van de luchtmacht. Dientengevolge heeft de sectie waar ik werk dus ook veel diplomatieke zaken af te handelen.

Internationale samenwerking

Mijn stageopdracht heeft te maken met de contacten die de Nederlandse luchtmacht heeft met andere luchtmachten. Om precies te zijn, ik ben alle samenwerkingsverdragen en verbanden in kaart aan het brengen. Dit klinkt misschien vreemd, maar de luchtmacht werkt bijvoorbeeld samen met België om samen te oefenen, met Noorwegen, België en Denemarken om de F-16's technisch te verbeteren, met Duitsland en de Verenigde Staten op het gebied van grondgebonden luchtverdediging (dit is de luchtafweer met bijvoorbeeld de Patriot raketten, bekend uit de Golfoorlog) en met nog vele andere landen uit de NAVO en de EU. Daarnaast wordt ook met landen in bijvoorbeeld Oost-Europa die lid willen worden van de NAVO samengewerkt. Nu vraagt men zich waarschijnlijk af waarom Nederland met al die landen die ook lid zijn van de NAVO apart samenwerkt. Welnu, dat komt doordat sommige landen verschillende vliegtuigen, technieken en andere werkwijzen hebben. Om ervoor te zorgen dat de NAVO-leden met elkaar kunnen werken in tijden van crisis, is samenwerking op allerlei gebieden een goede manier om elkaar te leren kennen.

Referentiekader

De bedoeling is dat ik aan het einde van mijn stageperiode (die loopt tot en met 31 augustus) een referentiekader klaar heb waarin alle contacten met het buitenland zijn ondergebracht. Luchtmachtpersoneel kan hierin lezen met wie er wordt samengewerkt en op welk gebied. Voorts kunnen zij lezen wie er verantwoordelijk voor is en met wie zij contact moeten opnemen als zij iets met een andere

luchtmacht willen gaan doen. Ook wordt in het referentiekader een overzicht gegeven van hoe samenwerking tot stand komt, bijvoorbeeld hoe een

het reizen is erg plezierig, mag ik wel zeggen

internationaal verdrag wordt gemaakt.

Tot op heden was hiervoor geen document en werd alles onder coördinatie van de sectie waar ik werk door de eenheden afgehandeld. Met het groeien van de contacten begon men echter door de bomen het bos niet meer te zien en aan mij nu de taak hierin orde te scheppen. Voorts is de Sectie Internationaal Beleid en Buitenlandse Betrekkingen nu het centrale regelpunt voor alle buitenlandse contacten. Al er bijvoorbeeld Britse

piloten komen oefenen in Nederland bij een squadron, dan regelen de mensen van SIB&BB dat in overleg met het squadron, en niet het squadron zelf.

Het referentiekader zal als beleidsdocument worden gebruikt door het HKKLu en het Ministerie van Defensie om inzicht te krijgen in de internationale militaire samenwerking.

Reizen

Het werken op het HKKLu is erg plezierig, mag ik wel zeggen. Als je eenmaal wegwijs bent in de afkortingen (het zal jullie wel zijn opgevallen dat er veel afkortingen in dit stuk voorkomen, wel allemaal netjes uitgelegd overigens) en het luchtmachtjargon, dan is het een zeer interessante omgeving. Als bestuurskundige is hier veel leuk werk te doen. Op mijn stage kan ik dan ook geleerde zaken (jawel!) in de praktijk brengen. Het leukste is echter te zien hoe besluitvorming (en besturen) in de praktijk verloopt. Dan ga je toch wat anders staan tegenover hetgeen je in de afgelopen jaren hebt geleerd.

zowel Fulltime
als Parttime

Want een goede baan is
een kwestie van

=Timing=
uitzendteam

Sta je nog niet bij ons ingeschreven, bel dan voor meer informatie. Voor alle functies geldt m/v.

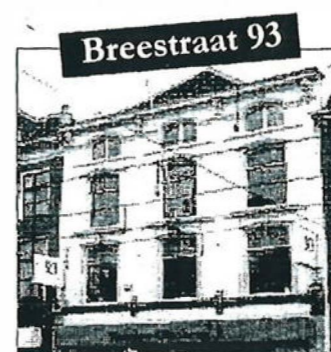
Kort Rapenburg 2 Leiden tel: (071) 512 16 17

"Sinds afgelopen zomer is Timing in Leiden actief. Een jong en enthousiast uitzendbureau, dat onmiddellijk haar interesse toonde in het Leidse studentenleven. In de tijd van de afkalvende studiebeurs en het BSA biedt Timing banen op maat."

Stap eens binnen op het Kort Rapenburg 2...

Studeren in Leiden?

Daar kun je ons
wel bij gebruiken!

Kooyker Ginsberg*)

*) Meer dan 100.000 boeken in voorraad...

Breestraat 93 & 127 / Leiden Tel. (071) 516 05 00

Mijn stage wordt nog eens interessant gemaakt door de vele contacten die ik heb met mensen binnen én buiten het hoofdkwartier. Zo leer je de vele perspectieven van mensen op zaken kennen. Leuke bijkomstigheid is dat ik voor mijn stage wel eens op reis ga om met mensen ter plekke te spreken over hun bijdrage aan de buitenlandse samenwerking. Zo ben ik op het NAVO-hoofdkwartier in Brussel geweest, het militaire NAVO-hoofdkwartier SHAPE te Casteau (ook België), diverse bases in Nederland en als klap op de vuurpijl ga ik 7 t/m 10 augustus naar de vliegbasis Goose Bay in Canada (met een KDC-10 tankvliegtuig) om te zien hoe een internationale oefening met vier NAVO landen in praktijk verloopt.

Beleidsvorming en uitvoering
Het is een leuke stage, met veel af-

wisseling, een interessante, uitdagende opdracht en veel contacten. De mensen waar ik mee werk zijn erg nieuwsgierig naar mijn 'kennis' en wat voor soort mens dat nu is, zo'n student. Ze vinden het geweldig om van gedachten te wisselen, en dan blijkt dat er toch veel overeenkom-

geweldig om gedachten uit te wisselen

sten zijn tussen bestuurskundigen en luchtmachters. Bovendien leer ik hoe het is om in een organisatie te werken die zich zowel met beleidsvorming als met uitvoering en terugkoppeling van resultaten bezig houdt.

Dit is eigenlijk het meest bestuurskundig interessante aan mijn stage bij de Koninklijke Luchtmacht. Het werken op het raakvlak van beleidsvorming en uitvoering. En dat levert soms wel eens interessante zaken op!

Mocht je informatie willen over een stage op het Hoofdkwartier Koninklijke Luchtmacht (HKKLu) neem dan gerust contact met mij op! Laat dit even weten aan Joost van Halem, de hoofdredacteur van de BB, hij kan mij dan weer inseinen, daar ik overdag natuurlijk stage loop. Men is hier erg blij met bestuurskundige stagiaires, en heeft hen vele mogelijkheden te bieden.

Washington, stad, staat en county in één

Joost van Halem

Washington D.C., hoofdstad van de Verenigde Staten, is bestuurlijk gezien een vreemde stad. Het is geen staat, geen county – vergelijkbaar met de Nederlandse regio's – maar eigenlijk ook niet echt een stad. Het wordt rechtstreeks bestuurd door het congres, die dus bijvoorbeeld zou kunnen beslissen over het aanleggen van een nieuwe snelweg of het verlagen van de onroerend zaakbelasting. Washington heeft geen stemgerechtigde vertegenwoordigers in het Congres, en van 1800 tot 1961 mochten inwoners van Washington niet eens stemmen voor de president. Overal in de Verenigde Staten kiezen burgers van een stad hun burgemeester. Tot 1974 mochten burgers van Washington ook dit niet doen, maar benoemde de president de burgemeester zelf. Waarom is Washington D.C. zo bijzonder?

Ingewikkeld

Het openbaar bestuur in Washington D.C. is behoorlijk ingewikkeld. Dit is alleen al te zien aan de vele verschillende taken van de individuele overheidsorganen. Specifieke verantwoordelijkheden van de districtsregering die normaal bij de regering op staatsniveau liggen, zijn bijvoorbeeld: gerechtshoven, rijbewijzen, alcoholcontroles, werkloosheidsuitkeringen, gezondheidszorg, het verstrekken van beroepsvergunningen, voedsel- en medicijnencontrole. De districtsregering van Washington D.C. is de uitvoerende macht, de wetgevende macht wordt gevormd door 'the Council of the district of Columbia'. Alle wetten worden door de Council goedgekeurd, net als de begroting en het jaarlijkse belastingplan. Het controleert de districtsregering en houdt zich ook bezig met reorganisatieplannen voor de regering. Omdat er nog al wat reorgani-

saties zijn geweest is deze taak belangrijker dan je in eerste instantie zou denken. Bestemmingsplannen en het typisch Amerikaanse 'redistricting' op basis van de tienjaarlijkse census – een soort bevolkingstelling - vallen ook onder

subsidiariteit verliest aan betekenis

verantwoordelijkheid van de Council. De Council bestaat uit 13 leden. Acht worden gekozen door kiesdistricten, vijf leden, inclusief de voorzitter, worden gekozen door kiezers van het hele district. Het rechtspraakstelsel is gelijk aan die van normale staten.

Geschiedenis

In de Amerikaanse grondwet van 1787 wordt vastgelegd dat het Congres recht heeft op exclusieve wetgevende macht over het district waarin de hoofdstad komt te liggen. Op dat moment is nog niet zeker waar de definitieve hoofdstad komt te liggen. De uitzonderingspositie van de hoofdstad ligt dus bij grondwet (article 1, section 8, clause 17) vast. President George Washington krijgt in 1790 het recht om te bepalen waar de hoofdstad precies komt te liggen, met de vereiste dat het aan de rivier de Potomac is. Op grondgebied van de staten Virginia en Maryland wordt in 1800 de stad Washington gesticht in het District of Columbia. Het congres gebruikt zijn wetgevende macht in 1802 om te bepalen dat de bevolking recht krijgt om voor een Council te stemmen en dat de president de burgemeester benoemt. In de jaren daarna mogen eerst de Council en de